

restauratie integratie
mechelen

België - Belgique
P.B.
2800 Mechelen 1
8/6080

RIMNieuws

15 jaar RIM !

Nummer 54 – 3de kwartaal 2001

Driemaandelijks tijdschrift - Afgiftekantoor Mechelen 1 -
V.U. Frans Geys, Hoveniersstraat 16, 2800 Mechelen

Colofon

RIMNieuws is het driemaandelijks orgaan van Restauratie Integratie Mechelen v.z.w. ("RIM").

Teksten: Marc Rubben, Patrick Egels

Foto's: Frans Geys, Marc Rubben, Peter Van den Bossche

Layout: Peter Van den Bossche

Abonnementen op RIMNieuws kunnen onderschreven worden door storting van € 10,00 op rekening 320-4195088-05 van Restauratie Integratie Mechelen.

Indien het adresetiket voorzien is van een kleurcode of een vermelding 'lidgeld niet OK', hebben wij uw abonnementsgeld voor het lopende jaar nog niet ontvangen. Gelieve dit dan zo spoedig mogelijk te storten om ook in de toekomst RIMNieuws te blijven ontvangen.

Inlichtingen: RIM, p/a Marc Rubben, Willem Geets straat 30, 2800 Mechelen (015/347864)

Mechelenbinnenstebuiten, p/a Kristin Van Ransbeeck, Geerdegem vaart 125 b 202, 2800 Mechelen (015/422912)

Email: RIM@lhoon.com

Bezoek ook de RIM website:

<http://www.rim.be>

Wet van 08/12/92 ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer: de gegevens aangaande de RIM-leden zijn opgeslagen in het bestand beheerd door RIM v.z.w., en worden slechts gebruikt voor interne administratieve doeleinden. Het ledenbestand van RIM v.z.w. wordt niet aan derden medegedeeld. Als U wil kennis nemen van de gegevens over uw persoon in ons bestand, kan dit mits eenvoudige schriftelijke aanvraag (een kopie van uw identiteitskaart insluiten) aan RIM v.z.w., Dageraad straat 45, 2800 Mechelen. Indien zou blijken dat onze bestanden onjuiste gegevens bevatten, zullen deze op uw aanvraag worden aangepast.

INTRO

Beste lezer,

Het derde nummer ligt in je bus. Ook ditmaal reiken we tal van onderwerpen aan.

Mechelenbinnenstebuiten is wellicht geen onbekende meer. Patrick Egels geeft ons een historische schets en bespreekt de thematiek en het aanbod van deze organisatie.

Een voorbeeldje van de waardering van Mechelenbinnenstebuiten is de opdracht die de stad Vilvoorde gaf om aldaar de wandeling voor de Openmonumentendag uit te werken. Verder hebben we het over de Vanonderuitkrant, het nieuwe tijdschrift van de onafhankelijke buurtwerkingen. En voor wie het zich zou afvragen, RIM bestaat volgend jaar vijftien jaar en viert feest.

Veel leesgenot,

Marc Rubben.

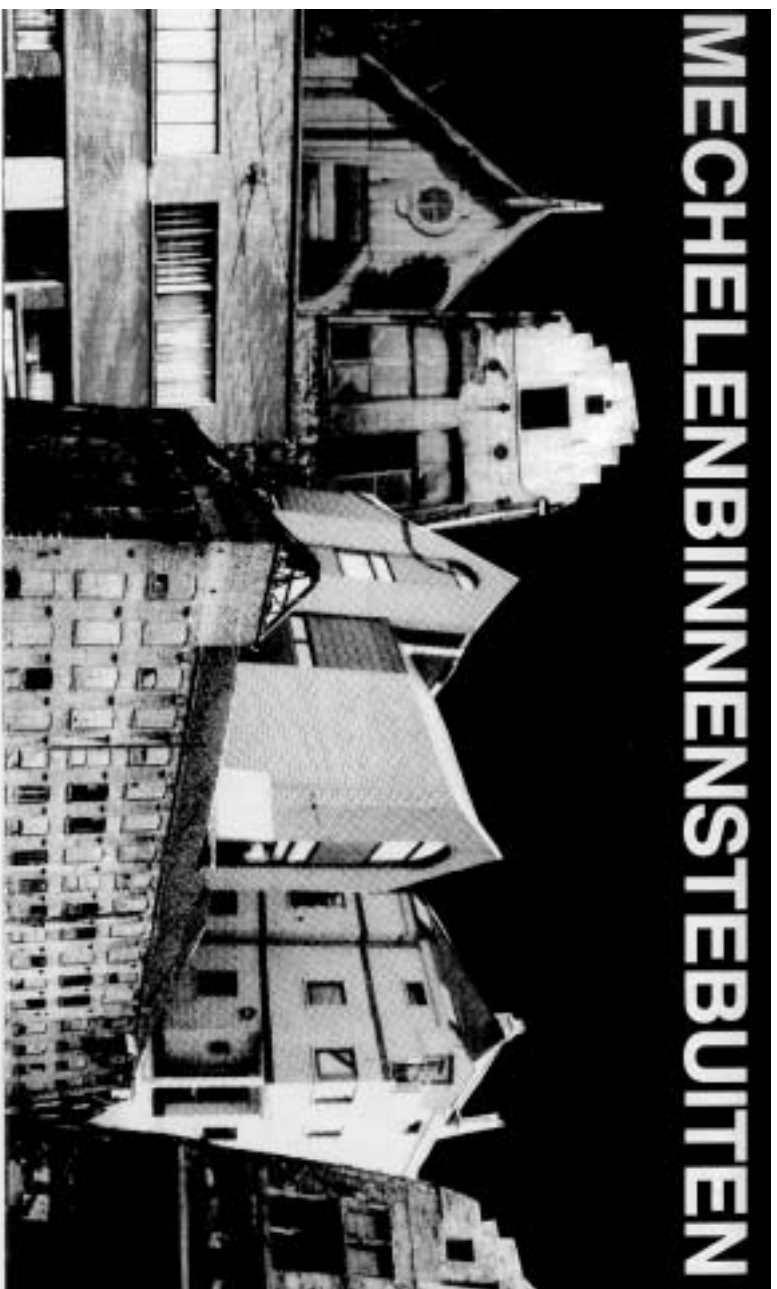
MECHELENBINNENSTEBUITEN

Een nieuwe vzw !

In 2001 werd Mechelenbinnenstebuiten een ‘vereniging zonder winstoogmerk’. Nochtans beslaat de geschiedenis van de vereniging ondertussen als 16 jaar. De eerste rondleiding van Mechelenbinnenstebuiten werd georganiseerd in 1985. De organisatie werkte jarenlang als een feitelijke vereniging. Toen in 1996 de vzw RIM werd opgericht werd Mechelenbinnenstebuiten in deze nieuwe vzw geïntegreerd. Dit was het logische resultaat van de reeds jarenlange samenwerking tussen beide verenigingen. RIM zorgde voor actie, dossiers en publicaties, Mechelenbinnenstebuiten voor activiteiten.

Begin 2001 werd op een bestuursvergadering van RIM beslist dat het om praktische en strategische redenen beter zou zijn een nieuwe vzw op te richten die zich enkel zou inlaten met rondleidingen, bezoeken en eventuele publicaties in verband daarmee. Op 14 mei 2001 hielden 12 stichtende leden de nieuwe vzw boven de doopvont. Voorzitter is Patrick Egels, ondervoorzitter Luc Croonen, secretaris Gratia Van Dromme en penningmeester Guy Bertrand.

De doelstellingen van Mechelenbinnenstebuiten zijn statutair vastgelegd (zie bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 13 september 2001).

MECHELENBINNENSTEBUITEN

“Art. 3. De vereniging heeft tot doel:

Vormingsactiviteiten te verzorgen die inzicht geven in de economische, politieke en culturele mechanismen die het stadsbeeld en het leefmilieu bepalen. Het vertrekpunt van deze vorming is de stad Mechelen.

Zij kan hiertoe onder meer:

- de inventarisatie van het erfgoed verrichten,*
- de fondsen ontvangen ter verwezenlijking van haar doel, centraliseren en beheren,*
- beschermingsaanvragen en bezwaarschriften indienen,*
- seminaries, studiedagen, colloquia, conferenties en wandelvoordrachten organiseren,*
- een studiecentrum oprichten,*
- overgaan tot publicaties,*
- samenwerken met publiekrechtelijke of privaatrechtelijke instellingen die met haar gemeenschappelijke belangstellingspunten hebben,*
- haar medewerking verlenen aan elk initiatief dat haar doelstelling nastreeft.*

De vereniging mag elke ander actie ondernemen die in verband staat met haar doel.

De vereniging mag in eigendom of op andere wijze de roerende en onroerende goederen verwerven nodig voor haar doelstellingen en haar administratie.”

Historiek

Patrick Egels is al sinds 1981 medewerker bij het befaamde Brukselbinnenstebuiten. Bij Brukselbinnenstebuiten maakte hij kennis met een vorm van stedelijk toerisme die nauw aansloot bij het cultureel vormingswerk. Verrassend was vooral de wijze waarop men bij Brukselbinnenstebuiten naar de stad keek. Het uitgangspunt daarbij was de actualiteit: het hoe en waarom van het stadsleven in Brussel. In tegenstelling met het klassieke toerisme van toen was het

niet de bedoeling een nostalgische terugblik op het verleden te bieden of te zoeken naar indrukwekkende en romantische toeristische trekpleisters (van Atomium tot Manneken Pis). Wel werd een stevige portie kritiek geleverd op wat er op stedenbouwkundig en sociaal gebied allemaal misliep. Het was ook de intentie om de belangstelling te wekken voor de onvermoede charmes en kwaliteiten van de stad.

In 1985 durfde Patrick Egels het aan om de werkwijze van Brukselbinnenstebuiten op Mechelen toe te passen. De eerste jaren ging het trouwens om een éénmansinitiatief onder de vleugels van de moederorganisatie Brukselbinnenstebuiten. Om de belangstelling wat aan te zwengelen werd in september 1985 een heuse stunt uitgethaald. De deelnemers aan de wandelingen konden met hetzelfde deelnamebewijs 's avonds in Toneelstudio Gommarus op de Korenmarkt gaan kijken naar de voorstelling 'de Stad van Zaken' van de theatergroep 'Hubris', een satirische revue over kleine en grote mensen in de geschiedenis van de stad. De combinatie tussen wandelingen en voorstellingen werd een opgemerkt succes.

Toen in 1987 de vereniging RIM werd opgericht kwam er meer weerklank. Actievoering en rondleidingen vonden elkaar. Een echt succes kwam er voor

Een aantal schrijnende toestanden in het Mechelen van de jaren '80 gaven aanleiding tot diepere bewustwording...

Mechelenbinnenstebuiten als vereniging eerst met de zomerwandelingen van 1989. Bij de start van de wandeling 'Dijleboorden', met als gids voor het eerst ook Patrick De Greef, waren er onverwacht veel deelnemers. Even werd gevreesd voor het instorten van het bruggetje aan de Volmolen, startplaats van de rondleiding. De wandelingen van woensdagavond moesten ontdubbeld worden met bijkomende rondleidingen op donderdag. De pers had toen veel interesse voor het gebeuren. De gidsengroep werd achtereenvolgens uitgebreid met Ann Van Tuerenhout in 1990, Herman Laeremans in 1991 en Erik Nobels in 1994. Ook Heidi De Nijn en 'Rimmers' Frans Geys en Guy Bertrand leverden sporadisch gidswerk.

Van 1997 tot 1999 nam Patrick Egels deel aan de opleidingscursus 'toeristische gids', georganiseerd door de Gidsenbond Mechelen onder supervisie van Toerisme Vlaanderen. Daar kwam hij in contact met enkele mensen die de originele invalshoeken van Mechelenbinnenstebuiten zeer genegen waren en zich als gids wilden engageren. Op die manier geraakten ook Kristin Van Ransbeeck en Marc Rubben vanaf 1999 en Gratia Van Dromme, Anita Linders, Luc Croonen en Philippe Driesens vanaf 2000 bij de werking betrokken.

Inhoudelijke en thematische evolutie

De eerste rondleidingen van Mechelenbinnenstebuiten stonden in het teken van de miserabele toestanden die midden jaren 1980 in Mechelen heersten: verkrotting, leegstand, afbraakwoede, verkeersoverlast en architecturale miskleunen. Hoe erg het bijvoorbeeld gesteld was met de toestand van de monumenten wordt aangetoond door de informa-

Ook meer recente stadsdelen zoals de stationsomgeving kunnen de aandacht weerhouden

tiefolder van Mechelenbinnenstebuiten uit 1990. Het was met de verspreiding van die folder nochtans niet in de eerste plaats de bedoeling de verkrotting aan te klagen, maar vooral om het rijk gevarieerd, maar minder bekend historisch erfgoed in één beeld te vatten. Wat nu sterk opvalt is dat bijna alle gebouwen die op de folder staan toen verkrot waren en dat ze nu, al dan niet verantwoord, gerenoveerd zijn. Alle pleinen in de stad waren gedegradeerd tot asfaltvlaktes voor geparkeerd blik. In sommige straten, zoals de Sint-Katelijnestraat, waren de voetpaden soms maar een halve tegel breed. Het centrum van de stad was in verval. De refugies van Villers-la-ville, Sint-Truiden, Tongerlo en Grimbergen, het stadhuis, het postgebouw, het schepenhuis, het gerechtshof, de meeste kerken, het oud conservatorium, de Minderbroederskerk, de kazernes, de Cellekens, het Sint-Pieters- en -Paulusgasthuis, de stadsschouwburg, vele historische huizen: één doffe ellende. Wijken als de Heihoek en de Ham liepen leeg. Dat de toenmalige wandelingen van Mechelenbinnenstebuiten bol stonden van de scherpe kritiek op het beleid hoeft niet te verbazen.

Het midden van de jaren 1980 werd in Mechelen nochtans ook gekenmerkt door een groeiend inzicht en beleid van de overheid, vooral bij monde van enkele zeer bekwame stedelijke ambtenaren, die naar oplossingen zochten. Daarom werden ook de belangrijke veranderingsprocessen op het gebied van huisvesting, stadsvernieuwing, heraanleg van straten en pleinen en monumentenzorg door Mechelenbinnenstebuiten toegelicht. Vooral de aanpak van de stadsvernieuwing in de wijk Klein Begijnhof – Heembeemd kon op veel belangstelling en enthousiasme van het publiek rekenen. Scherpe kritiek was er op groot-schalige bouwprojecten, zoals bijvoorbeeld het ‘Hof van Villers’.

Met de komst als gids van historicus Patrick De Greef kwam er meer evenwicht in de inhoud van de rondleidingen. Er werd gaandeweg meer aandacht besteed aan geschiedkundige aspecten. Ook werden restauraties en renovaties kritisch onder de loep genomen, wat al eens tot commotie leidde bij eigenaars van sommige panden waar we langs kwamen. De komst van andere gidsen gaf mogelijkheden tot discussie en leverde meer diepgang aan de wandelingen, een proces dat tot op vandaag onverminderd wordt voortgezet.

In het begin van de jaren 1990 wierp de samenwerking met RIM veel vruchten af. De inspanningen die RIM rond een aantal monumentendossiers had geleverd leidde tot een uitbreiding van het aanbod in de rondleidingen van Mechelenbinnenstebuiten. Vooral de aandacht voor het kleine, het onbekende en het meer recente erfgoed kwam in de focus. Er kwamen wandelingen over het industrieel verleden van Mechelen en over de architectuur van het interbellum. Twee publicaties, 'Rond de Mijlpaal' en 'Mechelen tijdens het interbellum' waren het resultaat van de gezamenlijke inspanningen van RIM en Mechelenbinnenstebuiten. Op de rondleidingen werden nu ook de standpunten en inspanningen van RIM toegelicht.

Erik Nobels zorgde voor een extra toets door aandacht te vragen voor de ecologie van de stad. Frans Geys werkte een fietstocht uit langs de Leuvense vaart en de Dijle. Er werden bovendien wandelingen buiten de stadskern georganiseerd (langs de steenwegen en in de deelgemeenten). Mechelenbinnenstebuiten werd voor de gelegenheid zelfs even 'Mechelen-*buitenste*-binnen' en ging op verkenning in Lier, Boom, Dendermonde, Willebroek, Halle en vooral Vilvoorde. De laatste jaren is er veel aandacht besteed aan recente ingrepen in de stad (Lamot, Chevalier Marin en

De wandelvoordrachten van Mechelenbinnenstebuiten bieden een nieuwe en specifieke kijk op het stedelijk organisme

Domus Flandria, kantoren aan het station, Katholieke Hogeschool, heraanleg van straten en pleinen). Naar aanleiding van de tentoonstelling 'Horta and After' in de garage werden wandelvoordrachten over naoorlogse en hedendaagse architectuur uitgewerkt.

Vandaag bestaat Mechelenbinnenstebuiten uit een kleine groep gidsen en medewerkers die regelmatig van gedachten wisselen over inhoud en vorm. De oprichting van de vzw is het logische gevolg van de inhoudelijke en kwantitatieve groei van de vereniging.

Relatie met de overheid

In een eerste fase werd er uiteraard argwanend gekeken naar Mechelenbinnenstebuiten, zowel door het stadsbestuur (vanwege de kritiek op het beleid) als door de officiële stadsgidsen. Vrij spoedig werd duidelijk dat we niet in het vaarwater van de toeristische dienst of de Gidsenbond kwamen. Mechelenbinnenstebuiten heeft dikwijls herhaald dat het geen taken van de gidsenbond wil overnemen, maar dat het de bedoeling is om het toeristische aanbod aan te vullen. De Dienst voor Toerisme heeft trouwens steeds onze folders beschikbaar gesteld voor het publiek. Ook moet erop gewezen worden dat de rondleidingen van Mechelenbinnenstebuiten in kwantitatief opzicht te verwaarlozen zijn als ze vergeleken worden met de activiteiten van de Gidsenbond. Sommige gidsen van Mechelenbinnenstebuiten zijn ook gediplomeerde stadsgidsen die gidswerk verrichten voor de Gidsenbond.

Mechelenbinnenstebuiten is een vereniging die, net als RIM trouwens, nooit door de gewestelijke of stedelijke overheid is gesubsidieerd. Bijgevolg functioneert ze voornamelijk

dankzij vrijwilligerswerk. Mechelenbinnenstebuiten heeft dergelijke subsidies ook nooit officieel aangevraagd. Dat is soms moeilijk werken, maar het garandeert wel onafhankelijkheid. Gedurende enkele jaren gaf de Dienst Volksontwikkeling wel een financiële tegemoetkoming aan verenigingen die een rondleiding met Mechelenbinnenstebuiten organiseerden. Dat was meteen ook een teken van erkenning. De rondleidingen van Mechelenbinnenstebuiten werden beschouwd als cultureel vormingswerk. Momenteel lijkt het ons wel verantwoord dat we voor sommige projecten financiële steun zouden krijgen, gelet op het maatschappelijke belang ervan. Zo werkt Mechelenbinnenstebuiten momenteel aan een programma rond 'wonen in een historische stad'.

De gidsen van Mechelenbinnenstebuiten kijken kritisch naar de stad en steken dat niet onder stoelen of banken. Tegelijkertijd wijzen ze echter ook op kwalitatief hoogstaande initiatieven en houden ze een warm pleidooi voor de kwaliteiten en charmes van Mechelen. De stedelijke overheid zou een dergelijke aanpak moeten beschouwen als een verrijking van het aanbod aan activiteiten en een bijdrage tot het debat over stedelijke kwaliteit.

Een specifieke aanpak

Mechelenbinnenstebuiten meemaken is filosoferen.
Filosoferen over de stad als plek met een brede waaier aan menselijke activiteiten.
Filosoferen over heden, verleden en toekomst van de stedelijke samenleving.

De stad is een spiegel van de maatschappij. Andere spiegels

zouden het dorp, de verkaveling, de lintbebouwing, het versnipperde platteland of de cultureel bepaalde landschappen (die wij natuurgebieden noemen) kunnen zijn. Toch is geen omgeving zo boeiend door haar complexiteit als de historische stad. Vooral daar loont het de moeite om door tijd en ruimte te reizen. Mechelenbinnenstebuiten is omgevingsbeleving.

Filosoferen is vragen stellen en antwoorden verzinnen.

- Hoe ziet de stad eruit en waarom is dat zo?
- Hoe gedragen mensen zich, en ook dieren en planten, in een stedelijke omgeving?
- Hoe is de stad geworden tot wat ze is?
- Hoe zal ze verder evolueren en voor welke keuzes staan we?
- Wat vertellen ons de gebouwen, straten, pleinen, parken, waterlopen?
- Wat komen mensen hier zoeken en op welke wijze maken ze gebruik van de stad?
- Welke bevolkingsgroepen leven er en hoe gaan ze met elkaar om?
- Welke invloed heeft het gebouwde erfgoed op het stadsleven?
- Hoe groot en van welke aard is de rol die de overheid en belangengroepen spelen?
- Welke zin heeft om ons daarover druk of vrolijk te maken?

Een goede gids moet als een conferencier het filosoferen over de stad bij zijn publiek brengen. Maar hij moet ook permanent observeren, lezen en studeren. Feitenkennis is nu eenmaal een onmisbaar hulpmiddel bij beschouwingen. De invalshoek is noodzakelijk multidisciplinair, want de stad is meer dan haar geschiedenis. Geen enkele gids kan specialist zijn in alle disciplines, maar elke gids moet spe-

cialist zijn in de gecombineerde aanwending van disciplines om over de stad te spreken. Hij moet bovendien beschikken over voldoende didactische en theatrale capaciteiten.

Hoe rijker een stad is aan complexiteit in ruimte en tijd, hoe beter voor de gids en zijn publiek. In die zin is Mechelen een bijzonder interessante stad om wandelvoordrachten te brengen. Elk periode van de geschiedenis vanaf de Middeleeuwen heeft hier zijn sporen achtergelaten. Heden en verleden voeren een permanente dialoog. Mechelen is zeker geen grote stad, maar de meeste belangrijke hedendaagse stedelijke ontwikkelingen zijn ook in Mechelen aan de orde. Deze fenomenen zijn gebundeld op een relatief klein grondgebied. Wat kan een gids zich meer dromen?

Het aanbod voor groepen

Een groep van maximum 25 personen kan beroep doen op een gids van Mechelenbinnenstebuiten. Ofwel wordt een algemene kennismaking met Mechelen voorgesteld ('zicht op de stad'), ofwel kan er gekozen worden voor wijk-, thema- of architectuurwandelingen. Allerhande combinaties blijven mogelijk. Een greep uit het aanbod:

Wijkwandelingen

- Aan de oevers van de Dijle: een kijk op natuur en architectuur aan de Dijle.
- Begijnhofwijken: heden en verleden van Groot en Klein Begijnhof.
- De bovenstad: van Hanswijk tot de Heihoek.
- Hoven en Paleizen: de rijke wijken van weleer tussen Veemarkt en Wollemarkt.

- Het winkelcentrum.
- De Stationswijk.
- Langs de Leuvensevaart.
- Muizen, Walem, Hombeek, Leest en Heffen.
- De wijk Brusselsesteenweg.
- Tussen Lierse en Antwerpse Steenweg.
- Nekkerspoel.

Themawandelingen

- De Bourgondische Droom: impact van de grootste bloeiperiode op het stadsbeeld.
- De schaduw van Sint-Rombout: religie en levensbeschouwingen.
- Vergeten straten: achtergestelde wijken, huisvesting en stadsvernieuwing.
- Van korstmos tot stadsmus: natuur in de stad.
- Rond de Mijlpaal: de industriële revolutie.
- De dolle jaren: het interbellum.
- In de ban van expo 58: ruimtelijke ordening en architectuur van 1945 tot 1970.
- Bouwen voor morgen: ruimtelijke ordening en architectuur van 1970 tot nu.
- Water in de straten: een toekomst voor de vlietjes?
- Monumentenzorg
- Wonen in een historische stad
- De eeuwige schoolstrijd: het onderwijs en de scholenbouw
- Van stoof tot sauna: volksgezondheid en leefmilieu
- Handel en wandel: markten en winkels, parkeren en circuleren.

Architectuurwandelingen

- Huizen in hout, dromen van steen (gotiek).
- Alles onder controle (renaissance).
- Broderie en propaganda (barok).
- Schelpen en kwastjes (régence en rococo).
- Lichten, zichten en plichten (classicisme en empire).
- Bourgeoisie en romantiek (industriegebouwen, neo-stijlen en art nouveau).
- Art déco en modernisme (uiteenlopende stromingen tijdens het interbellum).
- Wederopbouw en wederafbouw (van expo 58 tot nu).

Extra: Vilvoorde

Patrick Egels, Erik Nobels en een aantal medewerkers van de Heemkundige Kring 'Hertog Hendrik I' en de Culturele Raad van Vilvoorde hebben zich herhaaldelijk bezig gehouden met het uitwerken van rondleidingen in Vilvoorde, voornamelijk naar aanleiding van Open Monumentendagen. Een groep kan dus ook een wandeling in Vilvoorde aanvragen.

Activiteiten met open inschrijving

Elk jaar organiseert Mechelenbinnenstebuiten in de zomer een reeks wandelingen met open inschrijving. Daaraan kan iedereen dus individueel deelnemen. Telkens is een centraal thema de leidraad van deze wandelingen. In 2002 zal het centrale thema 'wonen in een historische stad' zijn. In samenwerking met RIM kunnen er verder in de loop van het jaar speciale bezoeken aan gebouwen of extra wandelingen worden georganiseerd.

Praktisch

Gemiddeld duurt een wandelvoordracht 3 tot 4 uur (lieft met een pauze). Een groep mag dan uit maximaal 25 personen bestaan. Fiets- of bustoers zijn in sommige gevallen ook mogelijk. Wie voor een wandeling van een dergelijke activiteit beroep wil doen op een gids van Mechelenbinnenstebuiten betaalt daarvoor € 100,00. Het is essentieel om lang genoeg op voorhand te reserveren.

Inlichtingen: Kristin Van Ransbeeck, Geerdegemvaart 125, b202, 2800 Mechelen, 015/42 29 12, kristin.vanransbeeck@pandora.be

Patrick Egels, Vekestraat 8, 2800 Mechelen, 0473/34 52 19.

<http://www.mechelenbinnenstebuiten.be>

Vilvoorde en de metaalrevolutie

De stad Vilvoorde heeft, net als in 1997, voor de organisatie van de voorbije Open Monumentendag een beroep gedaan op RIM en Mechelenbinnenstebuiten. Patrick Egels heeft in samenwerking met de Culturele Raad van Vilvoorde het programma uitgetekend. Op de Open Monumentendag werden er wandelingen georganiseerd over de invloed van metaal op de geschiedenis van Vilvoorde en waren er verschillende interieurs opgesteld.

Wie zelf eens op stap wil gaan kan gebruik maken van de wandelbrochure die de stad Vilvoorde heeft uitgegeven: *'Grondstof, stof tot nadenken, Vilvoorde en de metaalrevolutie'*. De wandeling leidt u door de stationsbuurt en de binnenstad van Vilvoorde. Er wordt vooral veel aandacht besteed aan de periode 1870-1940, een periode waarin Vilvoorde

Metaal in de stadsbibliotheek te Vilvoorde

uitgroeide van een landelijke gemeente (de middeleeuws bloei was lang voorbij) tot een industriële voorstad van Brussel. De aandacht gaat uit naar metaalgebruik in gevels en interieurs, spoorweg en tramlijn, metaalfabrieken en straatmeubilair. Ook de ingrijpende stedenbouwkundige veranderingen en de sociale achtergronden komen uitvoerig aan bod.

De brochure telt 58 bladzijden en is degelijk geïllustreerd met oude prentkaarten en fraaie foto's van Frans Geys. Patrick Egels schreef de teksten. Prijs: 100 fr. Te koop in het Cultureel Centrum van Vilvoorde of bij Mechelenbinnenstebuiten. Inlichtingen: 0473/34 52 19.

Wijkwerking en reacties “van onderuit”

In een aantal Mechelse wijken, zoals de Heihoek, Nekkerspoel, Oud Oefenplein, Tervuursesteenweg en Brusselsesteenweg komt er regelmatig een wijkkrant uit. Dat past in het beleid van het stadsbestuur om de communicatie met de burgers te versterken. Het grondgebied van Mechelen wordt ingedeeld in elf wijken. Stadsdiensten en politie hanteren een zelfde indeling. In elke wijk is een wijkraad, wijkpolitie, wijkonderhoud en een wijkhuis voorzien. De nieuw structuur zou moeten voortvloeien uit de bestaande wijkwerking, bewonersgroepen en het verenigingsleven. Vanaf oktober 2002 zullen de wijkraden worden opgestart. Het team wijkontwikkeling, waarin de verschillende wijkmanagers en hun coördinatoren vertegenwoordigd zijn, vond het zinvol om de wijkkranten wat meer op mekaar af te stemmen. De wijkkranten hebben allemaal dezelfde lay-out gekregen en komen samen uit: in januari, april, juli en oktober. RIM kan de groeiende aandacht van de stedelijke overheid voor wijkwerking alleen maar toejuichen.

Dat wijkwerking en bewonersorganisatie niet enkel op initiatief van de overheid ontstaat wordt aangetoond door de initiatieven van de beweging ‘Van Onderuit!’. Deze bestaat uit een groep vrijwilligers die meent dat de lang verwachte nieuwe politieke cultuur (vooral inzake basisdemocratie) geen doorbraak kent en dat deze zich niet eenzijdig van bovenaf kan ontwikkelen. In oktober 2001 is het eerste nummer van het nieuwe tweemaandelijks tijdschrift ‘Vanonderuitkrant’ verschenen. Dit tijdschrift noemt zichzelf *‘kritisch en onafhankelijk, luisterend en verbindend, tegendraads en eigenwijs, prikkelend en zoekend naar vernieuwing, steunend op de wijk en lokale verenigingen als basisschakels’*. Het eerste nummer bevat onder meer artikels over de buurtbe-

vanonderuitkrant

TWEEWEEKLIJKS TIJDSCHRIFT • JAARGANG 1 • NUMMER 1 • OKTOBER 2001

VANONDERUITKRANT

leggen binnen als het moet

DE BUREAU BUREAU

hoor/beweging heeft
het in de mail

VOOR HET VOETLEVEN...

hoort het De Spinnen

LEERSKOLEN

en school

EEN KIEK IN DE SAAR

onder de grote markt
met help van de
wolkens in de lucht

DE PUNTMAAN

het 'wijle van de best'

OPIN BEEF

geleidelijk aan de wijle

INFORALIE

IN HET NOED IS AAN...

een landbouwende bestel

MAK ONDERUIT DEET AAN METROGEBIEN, STRALJEET DE WITHEDE WINDING EN EVERT VOOR HIER RESPONN IN HET BEEF

inhoud

- voederrijke
p. 3
opnieuw als het zout
- de leuc kerse
Luchthaven Luchthaven
p. 4
het is de zand
- voor het voetlicht...
p. 6
handvol de spreken
- kerstboeken
p. 7
en uit
- een kijf in de stad
p. 8
vader de grote vaders
met beperkt...
vrijheid is vaders
- de praetere
p. 11
de veldsticht
- open brief
p. 12
grijp de veldsticht
- infobijde
p. 13
en het veldsticht...
p. 15
en veldsticht

en het woord is aan....

Het raem is niet altijd het zout die in de belangstelling komen of juist die zich in de achtergrond verliezen. Ook u - (zelf)konden Meelkaar - vreden we belangrijk groning om te brengen om een verhaal te brengen van de volgrader VANODERUITKANT. We zijn al onderweg.

colofon

Redactie: **vanoderuitkant**
Mantel: **Arjan**
Waar: **Binnenland**
Adres: **Floris**
Functie: **Meelkaar**
Titel: **de zout**
Mantel: **Meelkaar**
Mantel: **Meelkaar**
Mantel: **Van Luchthaven**
Waar: **de zout**
Waar: **de zout**
Waar: **de zout**

weging Bathie (Bethaniënpolder), de buurtraad De Spreeuw (Muizen), de ondergrondse parking op de Grote Markt, de actie 'Met belgerinkel naar de winkel!' en gelijke-kansen onderwijs. Het tijdschriftje oogt fris en aantrekkelijk en nodigt uit tot lezen. RIM feliciteert de initiatiefnemers van harte!

Informatie: Willem Herreyestraat 29, 015/42 09 18.

Wijkwerking en basisdemocratie staat in Mechelen blijkbaar meer dan ooit in de kijker. Een open dialoog tussen bestuur en burgers is nodig. In dat verband verwijzen we naar het debat op vrijdagavond 30 november in het cultureel centrum over de installatie van de wijkraden, met als deelnemers schepen Koen Anciaux (wijkzaken), Mark Maes (Van Onderuit!), Wim Dewindt (multiculturele wijkwerking Oude Liersebaan), Hakim Boutkabout (student) en Jan Van Gils (parochieraad St. Jozef Coloma) en als moderator prof. Luc Goossens (UFSIA).

Het is feest in de stad:

RIM blaast 15 kaarsjes uit.

Het wordt zowat een traditie. RIM bestaat vijftien jaar en viert feest. Naar aanleiding van het vijfjarig bestaan organiseerde RIM een “Open venster op wonen in de stad”. Bij het tienjarig jubileum stond de “OpenHuizenDag” op het programma. Wonen in de stad is meer dan ooit een actueel thema. De Vlaamse overheid doet de nodige inspanningen om de stad te promoten en het huidige stadsbestuur van Mechelen draagt daar zijn steentje toe bij. Als RIM zijn we daar uiteraard blij om en met onze vijftiende verjaardag zetten we de stad als woonplaats nog eens extra in de kijker.

Dag van het feestgedruis is zondag 2 juni 2002. Ditmaal heeft RIM voor een drieledig programma gekozen: een OpenHuizenDag, een fotowedstrijd en een wandelaanbod door Mechelenbinnenstebuiten. De Mechelaars kunnen op vier manieren aan de OpenHuizenDag meedoen:

- ofwel nodigen ze collega’s en kennissen uit om eens te laten zien dat je van de stad wel degelijk een thuis kan maken;
- ofwel ontvangen ze individuele bezoekers die zich eerst aan onze balie hebben ingeschreven;
- ofwel brengt een gids van Mechelenbinnenstebuiten met een aantal mensen een bezoekje;
- ofwel kiezen de gastgezinnen voor een combinatie van het voorgaande.

In ieder geval staat de bewoner en zijn verhaal centraal. Het huis hoeft daarom nog niet volledig verbouwd of ingericht

zijn. Bij het bezoek zal de geïnteresseerde de gelegenheid krijgen de woning van zijn gastheer/gastvrouw geheel of gedeeltelijk te bekijken en ervaringen over bouwen, verbouwen, renoveren en restaureren uit te wisselen. Geen informatiecampagne kan immers op tegen een eerlijke babbel tussen geïnteresseerden in een stek binnen de stad en mensen die deze stap reeds eerder hebben gezet.

De samenwerking met AMO (Architecten Mechelen en Omgeving) kan er toe leiden dat in een aantal panden de betrokken architect aanwezig is. Verder werd de steun van de stad Mechelen aangevraagd. De betrokken diensten zouden dan aanwezig zijn op de infostand.

Uiteraard laat Mechelenbinnenstebuiten zich niet onbetuigd. Op zondag 2 juni zorgen we voor een *blind date* tussen bezoekers en bewoners. Daarnaast staat heel het zomerprogramma van Mechelenbinnenstebuiten in het teken van wonen in de stad. Kers op de taart is de fotowedstrijd. Iedereen die een fototoestel kan vasthouden mag meedoen om zijn verhaal over wonen in de stad op de gevoelige plaat vast te leggen.

Maar wat kan jij doen? Om de OpenHuizenDag tot een succes te maken, hebben we je hulp en steun nodig. Woon je in de stad (intra muros + woonlobben rond de invalswegen) en wil je je verhaal over wonen in de stad vertellen dan kan je je opgeven als kandidaat gastgezin. Wij nemen dan later nog wel contact met je op. Daarnaast zullen we ook een aantal mensen nodig hebben die ons kunnen helpen op de infostand. Samen kunnen we er iets van maken. Het belooft in ieder geval een boeiende dag te worden.

Marc Rubben

Wens je mee te werken, laat ons dan iets weten. We spreken dan nog wel verder af.

Ik ondergetekende
(naam). -----

(adres) -----

(telefoon) -----

(email) -----

.
wil graag meewerken aan de OpenHuizenDag op zondag 2
juni 2002

- als gastgezin
- als medeweker (infobalie, logistiek, kinderopvang,...)

Gelieve dit formulier terug te sturen naar:

RIM vzw
p/a Dageraadstraat 45
2800 Mechelen

Bellen kan ook op 015 34 78 64 (tussen 19h00 en 22h00)

E-mail: RIM@lhoon.com

Web: <http://www.rim.be>

Vlaams Bouwmeester jaarverslag 2000

(met o.m. beschouwingen over de Lamotsite en Ovam in Mechelen)

Het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap heeft het jaarverslag 2000 van de Vlaamse Bouwmeester bOb Van Reeth uitgegeven. In deze publicatie wordt een balans opgemaakt van 2,5 jaar bouwmeesterschap, halfweg het vijfjarig bouwmeestersmandaat. Het jaarverslag 2000 heeft als ondertitel 'het perspectief van de verbetering'.

bOb Van Reeth zelf schreef een persoonlijk verslag in enkele kernbegrippen als 'onomkeerbaarheid', 'culturele duurzaamheid', 'procesmatig denken' e.d. Daarop volgt het eigenlijke verslag van het jaar 2000. In 12 delen worden de krachtlijnen van het voorbije jaar gegeven. De leden van het Bouwmeesterteam geven commentaar en zetten 2000 in een langetermijnperspectief. Ook worden een aantal kerncijfers gegeven. De publicatie bevat een aantal interessante beschouwingen en is beslist de moeite waard voor wie begaan is met architecturale kwaliteit in Vlaanderen vandaag.

In het bijzonder verwijzen we naar het hoofdstukje over culturele duurzaamheid in de praktijk, waarin aandacht wordt geschonken een ontwerp voor een duurzame woning, aan de nieuwe administratieve zetel voor OVAM, aan de stedelijke vernieuwing voor de Lamotsite en aan de Leien, het geheugen van Antwerpen. De projectdefinitie zoals Ovam ze oorspronkelijk had aanvaard is volledig opgenomen in de publicatie.

We citeren enkele fragmenten uit de bijdragen over Lamot en Ovam.

“In 2000 vroeg de stad Mechelen ons om het project van stedelijke vernieuwing voor de Lamotsite te superviseren. Ook dat was in wezen een vraag naar culturele duurzaamheid. De Lamotsite is immers een van de oudst bewaarde stads- en stratenpatronen en had dat vroegere stedenbouwkundige patroon tot nu toe goed bewaard. Samen met de ruines van de brouwerij zelf vormt dat patroon het geheugen van de stad. We opteerden dan ook voor verbouwing en hergebruikbaarheid in plaats van voor een nieuwbouw die het stedenbouwkundige patroon, de ‘footprint’ van de stad volledig zou uitwissen en zich als een ‘vreemd element’ in de stad zou positioneren. (...)”

“De realisatie van de nieuwe administratieve zetel van de Openbare Vlaamse Afvastoffenmaatschappij (Ovam) in Mechelen was een bijzonder interessante uitdaging. Uiteindelijk heeft Ovam de optie voor werkelijke duurzaamheid niet gevolgd en mag het project worden toegevoegd aan de lijst van overheidsprojecten die hun kansen op een kwalitatieve aanpak hebben verspeeld. (...)

Ovam is de overheidsinstelling die de afval- en milieuproblematiek toekomstgericht moet aanpakken, met als kernbegrippen onder meer hergebruik, recyclage en preventie. Volgens ons moet een Ovam-gebouw die klemtoon op milieu en ecologie volop uitspelen en een voorbeeld zijn van een duurzame, kwalitatief hoogstaande architectuur.

Bij het project stond Ovam voor de keuze om zelf bouwheer te zijn, dan wel om een projectontwikkelaar een nieuw gebouw op te laten trekken. Het leek ons belangrijk dat Ovam zelf als bouwheer zou optreden en op die manier de sleutel in handen zou houden voor een waardevolle en hedendaagse toevoeging aan het culturele patrimonium van de overheid. Op die manier zou Ovam de keuze kunnen maken voor ontwerpers die een duurzaam architectuurconcept ontwikkelen en zou het project echt een voorbeeldwaarde kunnen krijgen voor Vlaanderen, als een exponent van het duurzaam bouwen voor de toekomst.

Als bouwheer zou Ovam ook de keuze kunnen maken voor hergebruik in plaats van nieuwbouw, en voor een gebouw dat zich niet afkeert van de stad maar zich integreert in het stedelijk weefsel en tegelijk de duurzame mobiliteit van de werknemers verhoogt. Daarom suggereerden wij een locatie vlak bij het Mechelse station. We vonden het belangrijk dat de werkplek een kwalitatieve leefomgeving voor de werknemers zou worden. Op basis van die ambities maakten we een projectdefinitie op waar alle partijen het mee eens waren. Uiteindelijk heeft Ovam er echter voor gekozen om zelf geen bouwheer te zijn en zich te schikken naar de nieuwbouw zoals de projectontwikkelaar die aanbiedt. (...)”

RIM heeft zich in het verleden intens bezig gehouden met de kwesties Lamot en Ovam en heeft via overleg met overheden gepoogd een positieve bijdrage te leveren. Helaas hebben die inspanningen lang niet het verhoopte resultaat gehad. Het project voor de Lamotsite werd grondig bijgeschaafd. Ovam stelt zich tevreden met kantoren van reus Robelco aan het station. De bovenvermelde citaten tonen nogmaals aan dat met de standpunten van RIM veel te weinig rekening werd gehouden. Laten we hopen dat er in de toekomst ernstiger geluisterd wordt.

Meer informatie:

Vlaamse Bouwmeester, Koning Albert II-laan 20 bus 9, 1000 Brussel, 02/553 74 00, bouwmeester@vlaanderen.be

In verband met de bevoegdheden van de Vlaamse Bouwmeester:

<http://www2.vlaanderen.be/ned/sites/ruimtelijk/nieuwdecreet/algemeenbelang.html>

(voor een algemeen overzicht i.v.m. ruimtelijke ordening , neem het URL t.e.m. /ruimtelijk/)

Inhoudstafel RIMNieuws 54

Intro	3
MECHELENBINNENSTEBUITEN	4
Vilvoorde en de metaalrevolutie	21
Wijkwerking en reacties “van onderuit”	24
RIM blaast 15 kaarsjes uit.	28
Vlaams Bouwmeester jaarverslag 2000	31

Doelstellingen RIM v.z.w.

RIM v.z.w. (Restauratie Integratie Mechelen) is een vereniging die bekommerd is om de toestand van het Mechels roerend en onroerend cultureel erfgoed.

Omdat zij vindt dat dit erfgoed niet altijd juist gewaardeerd wordt, moet er iets gedaan worden om de situatie te verbeteren.

RIM v.z.w. zal vooral aandacht hebben voor het architecturale en stedenbouwkundige patrimonium in groot Mechelen zonder daarom ander cultureel erfgoed uit te sluiten.

RIM v.z.w. wil sensibiliseren om waardevolle oude panden in stand te houden, te restaureren en te integreren. Integreren betekent ervoor zorgen dat een oud gebouw weer nuttig gebruikt wordt, weer meespeelt in de omgeving en zichzelf zo beschermt tegen verwaarlozing.

RIM v.z.w. wil niet gaan werken naast bestaande organisaties en initiatieven: het wil veeleer een gespreksforum worden, een uitwisselingsplatform bieden. Dit is absoluut nodig wil er een geloofwaardige en gecoördineerde aanpak komen.

RIM v.z.w. wil zowel het grote publiek sensibiliseren als de eigenaars van waardevolle gebouwen en de overheid. Concreet wil zij het grote publiek benaderen met een regelmatig verschijnende nieuwsbrief. Er worden contacten gezocht met eigenaars, overheid en geïnteresseerde organisaties.